

poštmina plačana v gotovini.

xvii. letnik.

1938. december 20.

1. numerus.

DÜŠEVNI LIST

Mesečne verske novine.

Vu iméni prěkmurske evang. šinorije reditel
i vödvänik: FLISÄR JÄNOŠ,
Murska Sobotu.

Cejna na cejlo leto 20 Din., v zvönstvo 30 din.,
v Ameriko 1 Dol., edne numeru 2 din.

Izhaja ednök na mēsec.

Ček računa št. 13,586; imé „Düševni list“ M. Sobotu.

Naprejplačilo gorivzeme vsäki ev. dühovnik i vučitel.

Král tvoj ide tebi.

Häri Lipót ev. dühovnik.

Tá latinska rēč ädvent po slovenskom telko pomēni, kak prihod. Prihod Jezuša Kristuša, našega düševnoga, nebeskoga kralä. Ovo kräl tvoj ide tebi, z tém vesēlim gläsom nas pozdrävla ädventski evangēliom. Cil ädventski dnévov je tō, da bi nás pripravili na prihod našega Gospōda. Ali ädvent nas pa ne opomina samo na Gospodnov prihod, nego je tō obenem tüdi začētek nōvoga cērkvenoga leta. Z ädventom prekstōpimo v bože milošče edno nōvo leto. Gda pred kākšimi nōvimi dogōdkami stojimo, gda kākše nōvo delo začnemo, tākšega hipa se bojimo i naša düša trepeče i tō pita: ka nam má prinesti té nōvi dogōtek, kak se má za nás skončati tō začnjeno nōvo delo? Zdaj v začētki etoga nōvoga cērkvenoga leta se naša düša tüdi boji i trepeče pred nepoznáno bodōčnostjov, ali vse tō samo pár minut trpi, är z slätkim vüpanjom napuni naše srcē on vesēli gläs: Kräl tvoj ide tebi.

Jeli bi nam što mogo bläženēšo radost povedati i dati, nego z kakšov nas cērkvenoga leta prva nedela pozdrävla: Kräl tvoj ide tebi.

Kakša velika radost i čēst je tō za nás. On ne čäka na tō, da bi mi Njega goripoiskali, nego On se bliža, On prihaja k nam. K nam prihaja, da bi nás k Bögi odpelao, z lübéznosti je doliprišo na

zemlo, da bi nás z lübéznostjov v nébo zdigno. On je nē samo v preminōčem vrēmeni goripoiskao Šionsko hčér — Jeruzälem, nego On tüdi dnesdén goripoišče svoj Šion, svojo matercērkev. Tam i té v vidōčem tēli, dnesdén nás v Božoj rēči i v sakramentumaj nevidōče, dühovno. Gdé evangeliom čtéjo i gläsijo, tam Njegovo rēč i gläs čüjemo: Kräl tvoj ide tebi. Gdé edno málo dēte okrstimo, ali gdé eden pokoročinēči grēšnik z prävim požalüvanjem svoji grehov i z vernostjov prihaja k Gospodnovomi stōli, tam se tüdi dnesdén düša vsigdär z Jezušom näjde. On je kräl pa dönok ponizno prihaja k nam, är je pun milošče. Lēko bi prišo kak strogi sodnik, pa On dönok kak dober prijätel, kak mira poglavnik prihaja k lüdēm. Zäto prihaja tak ponizno, naj bi ga vsäki človek lēko sprējao, nē samo bogätci i zmožni lüdjé, nego tüdi siromäcke i mäli nevolni lüdjé. Zemelski oblástniki so dostakrát gizdävi, žnjimi nemre gučati vsäki prōsen človek, ali nē je tākši Jezuš, naš ädventski kräl. K Njemi se vsäki z vüpaznostjov lēko obrné, On se doliprigne k tomi näjbole zavrženomi i k tomi näjmēnšemi. Kak Ežaiäs prorok prävi od Njega: Trst nalomleno nepotere i predivo kadēče ne vgasi, dokeč vō ne zpela sōdbo na oblädanje. Zäto kakoli nas žalosti i boli, z svojimi bolečinami, z svojim trplēnjem i nevolov hodmo li batrivno pred Njega, pred svojega adventskoga kralä.

Ali On nás samo nê da poslúne, nego dosta več včini z nami. Istina da je že tó veliki blagoslov vu sebi, čé pred nikim lêko odprémo svoje srcé, čé tisti naše tožbe z táljemánjom poslúhne. Ali Jezuš nê samo da srcé má poslúnoti naše prošnje, nego túdi oblást má tó spuniti. Vê je pa On král, pa že eden svetski král dostim lêko pomore, tembole On, komi je dána vsa oblást na nébi i na zemli. Zátó je za nas vse tákše veliko veselje i blájženstvo tisti adventski glás, šteri nam nazveščáva prihod toga bližajôčega Šionskoga kralá.

Král tvoj ide tebi. Tvoj král, ki tebi zapovedáva, naj Njega bôgaš i Njegove zapôvedi zvršávaš. Tistima dvema vučenicoma Jezuš tó pravi: Idita vu eto vês, štera je pred vama, i precí nájdeta edno oselnico privézano i žrbé ž njôv, odvêžte jo i pripelajta je meni. Čúdna zapôved! Ne povê točno i jásno, gdé se nahájata tistiva dvá osla, nego ešče mogoče njihov lastnik ne privoli tó, da bi je njiva odegnala. I tá dvá vučenika dônok brezi vsáke rêči odideta. Ne pitata tó, ka pa či je lastnik ne dá, ka pa či de pêneze proso za njé! Král njima je zapovedo i njiva bôgata. Wellington znameniti anglêški vojskovodja, ki je z nemškim Blücherom pri Waterlóí premágao velikoga Napoleona francuskoga casara, je ednôk na ednoga svojega oficéra preveč težko nálogo zavûpao naj tisto zvrši. Oficer je pa tó pravo, da té náloge nemore spuniti, ár čé to dobro ščé zvršiti, té preveč dosta svoji vojákov zgûbi v boji. Ali té žezezen herceg — Wellington njemi na krátki samo tó pravi: Gospôd, jas sem nê želen vašega mišlênja i tanáča, nego edino pokornost prosim i čakam od vás. Tákové bôganje, tákové pokornost pokázeta tista dvá vučenika, i túdi tákové pokornost čaka od nás naš adventski král. Mogôče v etom nôvom cêrkvenom leti ednôk-drgôč túdi več tákši zapôved bomo čúli z Njegovi vûst, na štere bomo mi z svojov pámetjov tó pravli, da je tó težko i nemogôče spuniti, tákšega hipa zátó kraj z vsákim modrúvanjem, Jezuš naš král nam zapovedáva, mi ga bôgati moremo.

Mi smo svojemi adventskomi králi dužni pokazati svojo iz srcá prihájajôčo stanovito i navdúšeno vdánost. Na prvi advent Šionski národ z toplov lûbéznostjov čaka i prime svojega kralá. Vse ka májo, Njemi z radostjov áldújejo. Tisti vért Njemi z veseljom dá svoje živinče, vučenicke svoj gvant, vnožina lûdstva pa vêje i rôže meče na pôt, pred- i za Njim se pa čúje pesem králevskoga žoltára: Hožanna sini Dávidovomi, blagosloveni ki je prišao vu iméni Gospodnovom, Hožanna na visini. Túdi mi prispodobno moremo činiti. Či bi naš zemelski král prišao k nam, gvúšno da bi vse storili naj ga kém lepše moremo prijéti. Ka pa za prejem nebeskoga kralá smo túdi vse storili i pripravili? Odzyûna se rêsan pripravlamo na koledne svétke, ešče tisti ki nikaj neščejo čúti od Božega králevstva i od njegovi vekivečni dobrôt i kinčov, čakajo koledne svétke. Ali jeli pôleg zvúnešnjega pripravlanja jeste v nás áldovnost i svêto navdúšavanje, po šterom známo svoj gvant i svoje rôžice i pálmce prestrêti na Kristušovo pôt.

Naš gvant, ali tákové áldovnost, od štere bi mi kvár i škodo meli, niti ne želê od nás naš nebeski král, ali áldove vseeno moremo mi Njemi doprinášati. Jezuš prosi naše áldove za svojo cêrkev, za one dobrodelne drúštva, štera v Njegovom iméni oprávlajo svoje človekalûbéče delo, i tá drúštva nam glásno glásijo, da adventski král, naš Kristuš túdi dnes živé i pride k nam. Pôleg toga je pa potrébno da z pálmami i z rôžami okinčamo Njegovo pôt. Z pálmami vere i z rôžicami lûbéznosti. Tista pôt, štera k človečim srcam pela, je tak preveč zapúšćena, napravimo zátó tó pôt za lêpo, glatko, okinčajmo jo z naše vere zelénimi pálmami, i tó napravimo prle, kak Jezuš pride k nam, tak dosta je na njê trnja i grúdvja, vse tó pa zakrimo z krasnimi rôžicami naše lûbéznosti.

Či smo našega adventskoga kralá pôt tak primerno pripravili i očistili, čé smo se túdi mi sami pobôgšali, té vzemimo na svoja vûsta z vrêlov vernostjov i navdúšenostjov hválodávanja i ponizne prošnje molitev: Hožanna Sini Dávidovomi, blagosloveni ki je prišao vu iméni Gosp., Hožanna na visini.

Božíč.

*Najlepší den je na světi
Sněžen božíčni den světi,
Gda se vsáki veselí.
Mirovnost láda povsédi,
Bláženstvo pri vsákoj hiži
Vu src toploj lúbězni . . .*

*Nájjakši den je na světi,
Prijaznivi den božíčni,
Gda vsáka duša sveti.
Božíčne svěče gorijo
Na gjaličaj i světijo:
Kak se deca veselí! . . .*

*Najlepší den je na světi
Snegà běli den božíčni,
Gda vsáki rad aldýje, —
Odprějo se lúdi srcà,
Bláženi je, ki datí má
Vbôgim z-srcà darýje . . .*

*Najlepší den je na světi,
Te mîrapún den božíčni,
Gda angelje pridejo, —
Odprějo se hiže dveri,
Skážejo se milodàri,
Deci radost nesějo! . . .*

F. J.

Stáro leto miné.

Ešče ništerni dněvov i dokonča se eto stáro leto, 1938 leto. Premíněčnost vrěmena, odhájanje lét nás opomína na naše starce i nás včí: spoštŭj stáre, ár tŭdi ti obstaráš, če boš tak dugo živo. Kak je naša světa dužnost, náj slědnje dněve odhájajěge leta na tō ponŭcamo, náj se Bōgi zahválŭmo za vsa ona dobra, štera smo v preminjenom leti od njega zadōbili, náj se zahválŭmo njemi, ka je naše delo blagoslovo, ka nás je hráno, ka nam je obarvo žitek i nam je etak prŭliko dao na iskanje dŭhovni kŭčov i na prŭprávanje na posmrtni žitek — ránk tak nás včí zbrodlávanje odhájajěge vrěmena, ka se v šōli žitka nájveč známo od tisti spoštŭvanja vrědni starcov včíti, ki so v dugi letaj vnoga stŭsili.

Ár med nami živōči starci ne včíjo nás samo na oprávanje našega zemelskoga pozránja, na okápanje, sějanje i kosítev, nego navčíjo nás

tŭdi na vnōge istine, štere so samí stŭsili v svojem dugom žitki.

Navčíjo nás oni zōsebno na ono istino, štero so v svojem dugom žitki vnōgokrát lejko stŭsili: ka Bōg čini, vse je dobro. Na dobro nam slŭžijo celō ona, štera mŭi za hŭdo drŭžimo. Zgodovina soboške evang. gmajne nam dáva na to gledōč edno svedōstvo: Gda se je nazatavila v Soboti gmajna, so prěk več lét iskali funduš za zŭdanje cerkve, ali nej so ga mogli najti. Že so zdvojiti ščeli vnogi: kak je tō mogōče, ka je Bōg v tak světom nakaněni ne podpěra. Ali na konci so se ogŭšali, ka je je Bōg ránk te lŭbo, gda je je nej podpěro v správanji neprŭpravnoga funduša. Ar samo tak so mogli kŭpiti ono mesto, štero nájbole odgovárja svojemŭ světomŭ cilŭ.

Vnōga so stŭsili starci tŭdi zátō, ár so v svojem dugom žitki vnōgo prŭllk meli, státi pri mĕrajoči i so lejko čŭli njih slědnje, velké istine zdrŭjavajěče reči. Keliki lŭdi živlěnje i mĕranje je prŭspodobno živlěni i mĕranji znamenitoga francuskoga pisátela Voltairea. On je svoje celō živlěnje tajio Bogá. Smějo se je z oni, ki so v cerkev hodili, norčáro se je z oni, ki so bogámolili. „Ne vidíte, ka bō z nás?“ je spŭtávo špōtávajěči reči. „Prŭgŭšče práha i nikaj drŭgoga!“ Ali gda njemi je vdárila slědnja vōra, je nači gučo. Vcagani je šepeto: prejdem, zgŭbleni sem, pomágajte! Njegvi bližnji so pravli, ka za njega že nega pomōči, zdrávniki so že odpovedali z njegovega žitka, njemi že samo eden dŭhovnik lejko pomága. „Zovte dŭhovnika“, je šepeto te mĕrajoči, „nej ednoga, nego tri, ár sem zgŭbleni!“ Dŭhovniki so prišli, dál njemi tō slědnjo mazalo, ali Voltaire, v vsem těli trepetajěč, je li tō zdŭhávō: prejdem, zgŭbleni sem — i etak je dokončo svoje grěšno, brezverno živlěnje.

Žalostno moremo vadiŭvati: čeglih je etakše žmetno mĕranje za nás vse edno veliko včĕnjě, dŭnok jestejo tŭdi zdaj ešče vnogi, ki etak zdvojeni dokončajo svoj žitek. Stao sem že tŭdi jaz pri posteli ednoga 30 let stároga mĕrajočěge, ki je tŭdi neveren žitek živo i je nej lŭsko zveličanja svoje dŭže, šteroga slědnje reči so ete bile: „Či bi ešče ednōk lejko začno svoje živlěnje, bi nači živo!“

Z drŭge stráni pa jestejo mĕrajoči, ki mŭrovno dokončajo svoj žitek. Vido sem mrěti ednoga pét lét staroga dečka, ki je bár v žmetnoj bolězni tŭpo, vendaj je pa naslědnje smehlajěč se kázō s prŭstom pred sěbe i šepeto: tŭ je moj

oča. Etak vnôgi mérajoči vidijo pred seboj svoje pokojne i mirovno odhájsjo k njim z eloga dôla trplénja v edno bôgšo, bláždenejšo domovino. Mérajoči, šteri dŭše že zapúščajó tĕlo, s svojimi dŭhovními očmi že vidijo tó, ka mi ešče nemremo viditi.

Edna dobra šola nam je etak státi pred mérajočimi, ár se dosta zráno od njih vĕti.

Melanchton Filip, Luthera pomočnik i dober prijátel, šteroga so zavolo njegve velke zevčenosti za „vučitelja Nemčije“ zvali, je tudi v svojej smrti naš vučitel bio. Gda je na svojej smrtnoj posteli ležó, so prišli k njemu vsi prijatelje, naj vzemejo od njega slednji slobôd. Ki so pri posteli stáli, so mislili, ka je že nej pri sebi, ár je nej dávo odgovorov na njih pitanja. Žalostno so gučali od velkoga zgŭbička, šteri celo evang. cerkev doségne. Zósebo se je žalostio eden njegov prijátel i je zdvojeno spítávo: ka bo z nas, če Melanchton merjé? Što de ga znas nadoméstiti? Na ete reči se je Melanchton zgenó i je s svojimi slednjimi močmi šepeto: strajte vrág! Ti navzôči so se čŭdŭvali i so pomirili toga mérajočega, ka nega tam vrágá. Ali Melanchton njim je odgovoro: jeste, jeste vrág. Ki mené diči, je vrág. Jaz sem samo eden nevelen grĕšnik. Samo Jĕzus zná zadosta vĕniti za moje grĕhe. Molte za mĕne! Tó so bile njegve slednje reči.

Odhájajoče stáro leto, spoštŭvanja vredni starci, bojte naši vučitelje! Molmo, ponizmo se, ár smo vsi grĕšni lŭdje!

K. ŠT.

Boža díka.

*Zhod i záhod, polnôč, poldné
Od Te' guči, diči Tebĕ.
Vrni se vu naše srcĕ,
Da i mi dičimo Tebĕ!*

F. J.

Na koledni svĕtek.

Hári Lipót, ev. dŭhovnik.

Dnes cĕli kršćanski svĕt nájpĕšega i nájsvetĕšega veseljá lépi dén, koledni svĕtek svetí. Kak so na prvo svĕto božično nôč bethlehemskim pastĕrom angelska vŭsta g'ásila ono veliko radost: Ne bojte se, ár ovo nazveščávam vam veliko radost, štera bode vsĕmi lŭdstvi, tisto dnes v globočini svoje dŭše vsáki kršćanski človek občŭti, da je božič rĕsan kršćanskoga svĕta nájpĕši, nájblagoslovenĕši svĕtek.

„Dŭševni list“.

Gda na pôt spŭstímo eto prvo número nŭvoga letnika našega že 16 lét noga Dŭševnoga lista i gda so nŭve moči zavŭpane, naj začasno oprávljajo slŭžbo reditelstva, te vzemmo v rokĕ svoj list i poglednimo njega prvo strán!

Z velikimi črkami nam glási, ka je „Dŭševni list“: „Dŭševni list ščĕm biti! Kak tákšega me čakajte! Ne iščite v meni modrosti svĕta, ne iščite v meni novic svĕta, nego iščite i zbrodjávajte v meni te stári i dŭnok vsikdár nŭvi glás Kristušovoga evangelioma“.

„Dŭševni list ščĕm biti“, právi naš list tudi nam, ki v njem písemo.

„Dŭševni list ščĕm biti: za dŭše písani, od Dŭhá ravnani. Ne gláste v meni svoje modrosti, ne oskrŭnte i ne ponizte me s svojim človečim dŭhom, šteri je vsikdár dŭh nískosti i dŭh zablóde — dŭh grĕšnoga človeka. Ne píste v meni sebi na díko i hválo, ne gučte v meni v zvišávanje svoje osôbe!

Dŭševni list ščĕm biti! Samo eden dŭh me naj ravna, samo eden dŭh me naj predóji: dŭh cerkve — svĕti Dŭh!

Kí se v meni oglásite, se v etom Dŭhi ogláste!

Dŭševni list sem, eden list na radost, na poštenjé i cimpranje gmajne. Zato neščĕm, ka bi me čemerno vzĕli v rokĕ, neščĕm, ka bi me z žalostjŭv čteli, neščĕm, ka bi se škodoželno radŭvali nad menom!

Dŭševni list sem: v Dŭhi Gospodna ščĕm biti písani, z radovednostjŭv dŭše ščĕm biti čteti!“ — D. —

Tak da bi se na koledni svĕtek obri vsáke hiže níkši čŭden boží blagoslov razprestĕrao, tak da bi vsákomi človeki níkši dugo čakani drághi dár prineso té svĕtek, tak da bi se té dén žitka vsáka briga, vsáko trplénje i žalost vtišala i tak da bi lŭdi bláždene lŭbézni toplo občŭtenje vkŭperzvĕzalo, tak preveč se veseli dnes vsáko človeče srdcé, tákše bláždĕno občŭtenje prehodi dnes vsákogs človeka dŭšo, či je srečen ali nesrečen, bogátec ali síromák, bláždĕni ali nebláždĕni.

Ka je vzrok tomí nenavádnomi veseljá, šteró ešče v etom žalostnom žitki vedríno prinesé

na človeče obraze? Ka je tomi vzrok, da se zdaj vsaka hiža, vsaka držina tak preveč pripravla, tak da bi ednoga jáko lúbénoga gôsta čakala v svoj krôgl! Ka je tomi vzrok, da dnes vsákdenéjnega žitka lárna i kričanje hénja i mesto toga svétešnja tihôda i mir kralûje, tak da dnes vréla vernost prehodi vsákoga človeka dŭšo i v božo hižo se pašči eše tisti, ki načl skoron nigdár ne pride v cérkev. Mogôše dneš rěsan kákši znameniti gôst pride med lŭdstvo i toga prihodi se veselí cěli krščanski svět!

Tak je, dnes na kolední svétek drági gôst pride k nam. Vnôgi prorocke i kralôvje so ščeli viditi tistoga koga mi dnes z veseljom pozdrávamo i nê so ga vidili i čŭti veselí glás, šteroga mi čŭtímo i nê so čŭli.

Ár se je narôdo Vam dnes Zveličitel. Té angelski glás dá svetlost etomi světi, šteri je dnesdén tak preveč na stránke razdeljeni. Narôdo se je Zveličitel tak da bi vŭpanje i trôšt vlejao v lŭdi žalostno dŭšo i da bi z zemelskoga žitka trŭjave pôti naše oči gorizdigno prôti visikoj nébi k vekivečnomi Bôgi, ki je tak lŭbo ete svět, da je Siná svojega jedinorodjenoga dao, da vsáki ki vu njem verje, se neskvári, nego má žitek vekivečni.

I tó veselje glaséči angelski glás je dnesdén rěsan tak preveč potreben etomi v tak velikoj tužnosti živôčemi žalostnomi zemelskomi človeki. Komakoli se zglédnemo, povsôd li težke brige, žalost, trplénje, zmenkanje i nesmerna kmičca kralûje med lŭdstvom. Kak prve svéte božične nôči na bethlehemsko pôle, rávno tak se razprestré dnes na ete cěli svět brige, žalosti, nevole, sŭkešine i nevoščénosti kmična nôč. Nezračunani je račun tisti vojskŭvajôči se dŭš, ki dnes zavrženi, borivši se z svojimi težkimi brigami, z skuznatimi očmi svetijo Kristušovoga rojstva dén, světi kolední svétek, ár či etoga světka svetlost li malo vedrine dá njihovej dŭši, od žitka šmetnoga križa, šteroga oni nosijo, jih pa popolnoma nemore rešiti i osloboditi.

Oh mislmo si záto na etom světom dněvi z lŭbeznavim táljemánjom na té naše tužne i nesrečne brate i sestre, ki tak dosta morejo trpeti, ki so lačni, ki so brezi hráne, obléke i drŭgi vsákdenějni potrebščin v etom mrzлом zimskom vrěmeni. Poiščimo je gori v njihovej žalostnoj zapŭščenosti i pomagajmo njim, naj tŭdi oni občŭtijo nikaj malo z božičnoga světoga veseljá, blájženstva i mira. Naj občŭti njihova dŭša, da

je Jezuš Kristuš záto prišo na ete svět, da bi žalostna srca z čistov radostjov napuno, da bi se doliprigno k tistim, ki so pod žitka težkim križom vkŭperspadnoli, da bi je goripomogo i gorizdigno, da bi zvráčo te boléče i krváve srčne rane, da bi tém tužnim i žalostnim trôšt i Gileáda balzam prineso i vsákoga vervajôčega človeka dŭšo z zadovolnostjov i z Božim mirom napuno.

Pověmo záto vsém lŭdém, naj si z vernim srcom pokleknejo k Bethlehemskoj Jezušovej zibelí, v šteroj naše dŭše Zveličitel, kak nŭvorojeno málo dēte v plenice povito i v jasli položeno leži. Edino tak najde njihova tužna dŭša i njihovo žalostno i boléče srce najdragši, nálepši božični dár, tak preveč potreben mir i zadovolstvo.

Edino tak postáne kolední svétek za vse nás nájsvětěšega veseljá vřetina i tak se bo tŭdi na naši vŭstaj blájženo i vesélo glásila Bogá diččca angelska božična pesem za on velikí dár, da nam je svojega edinorodjenoga Siná Jezúša Kristúša poslal za Zveličitela, za Osloboditela, za Obdržitela: Dika na visini Bôgi i na zemli mir, vu lŭdi pa dopádnjenjé.

Edna světa nôč na mŭrji.

Na světo nôč v toploj hiži v krôžli svoje familije je eden sěri vlási mornár pripovedávao eto svojoi deci i vnŭkom, ki so ga jedno poslŭšali:

Pred božičom smo se vzéli na pôti z práznov ladjov. Na světi večér bi že v tŭrskom glávnom mesti, v Konštantinápoli mogli bidti, či bi vse v rédi bilô na pôti. Ali že dobri pár dni je viher divjao na mŭrji i nê smo mogli naprê. Že smo dvá dni zamŭdka meli i smo znali, da mo na szěto nôč eše daleč od cila i na mŭrji. Od brega so visike, velike pečine glédale na nás, od šteri se je odbijalo tó šŭměče i peréče valŭvje. Z groznov močjov i hitrostjov se je zaleťavalo morje v te pečine. Ali one so stalé merno i močno, tak da bi se norčarile z nás, kak smo se težko mikali naprê: No, kama se pa tak paščete? Vidite, jaz že tŭ stojm vnogo jezero lét. Ali mi smo nê meli časa státi i dišpotálivati s pečínami, ár je viher divjao, bliskalo, grmelo je obri nás, odspodi pa je to zburkano morje tak vidlo vŭ, kak da bi smrt odprla svoje nároča i čakala nás. Ládja, ár je prázna bila i lehka, je kak labda plěsala po mŭrji. Zopstón

je bilo ravnanje, ně je tamtá šla, gde tá smo mi ščeli. Poveljnik se je čemerlo: Prekunjeno je tó vrěmen, da tak divjá rávno na světo nŏč! Oficěrje i návadni mornárje, vsi smo na deli bili. Ki so ně v slůžbi bili, tisti so pa pripravljali drěvo za božič, sakáč pa večěrjo. Naváda je bila, da smo na světi večěr skůpno večěrjo meli vsi. Sakáč je fanke cvro, ali kak je ládja sem i tá plésala, so njemi z mastjŏv vréd večkrát vŏzletele z láboške. Piskri, pokríváče so kapali dolí. — Božič esi, božič tá, v tákšem vrěmeni nemrem fanke pečti — čemerlo se je. Ali záto je pekao dale.

Tŏ božično drěvo se je tůdi ně moglo okinčati, ár se je gdaště prevrglo. Nazádnje smo eden stári lagev vrezali prek i v dno toga postavili drěvo. Te je nikak stalou. Gda je gotovo bilŏ to preci veliko i lěpo božično drěvo, te so prestřli eden dúgi veliki sto i so tanjěre, glaže, kupice, škér sklali gori. Po krátkoj molitvi smo začnoli svetiti. Tŏ je z toga stalŏ, da so pogásili v dvoráni posvět, samo na božičnom drěvi je gorelo kakši stŏ svěč. Mornárje so po vrsti prihájali k povelniki i so njemi blájžene světké želeli. On je pa vsákomi rokŏ dao. — Vás tůdi vse živi Bŏg i vam dáj blájžene světké! — pravo je nazádnje povelnik i vsi smo prijali za kupice, da je sprázniimo na tŏ dobro želěnje. Gda smo kupice vkraj od vúst vzěli, se je ládja hitroma začnola na enkráj nagíbatí, tak da vse, ka je na stŏli bilŏ, dolí zletelo i tanjěre, kupice so začrknole na pŏdi. Mí smo se za edendrůgoga lovili, brezi glása, z blědim obrázom smo glědali eden na ovoga i edno smo mislili: vdárila je za nás skrádnja vŏra. Ládja se je pa tak lúčila na enkráj, da je pod bio tam, gde prve síena i božično drěvo se je z velikim cinkanjom tůdi prevrglo, sveče se se pogásile i mí smo se v kmici kobácali na tle. Zdá je že groza v rečáj kričala z nás: Bŏg moj, vkraj smo, ládja se je prevrgla!

Posvět! — kriči nekák. Za njim vsi kričimo: Posvět, posvět! Vsi plězimo, da odškrnémo elektriko. Eden přek ovoga. Že smo skoron v temnosti i v lármi zgúbili glavŏ, gda je grozno treščilo obri nás, blisk je za edno megnjenje posvětŏ dvoráno i eden mornár je hitro odškrno elektriko. Komaj smo nazáj dŏbili důšo v sěbe, hajŏv se je na drůgi kráj lůčo, vihěr pá močněše zatřŏbi vŏni, lanci cvílíjo, železne dveri škřiplejo, krič, jaj, ropátanje, šumlenje — pekeo

nemre grozněši bidti. Že smo ně čůli ně vidli eden ovoga, tak smo leteli eden přek po ovom na pokrŏv z dvoráne, da v čune speskáčemo i bŏ, ka bŏ. Povelnikov glás je zatřŏbo med nás: — Zasadrajte, zasadrajte ládjo! Tŏ smo ešče nikak razmili i smo leteli, da dolivřžemo velikan-ske lance z sidrami, mogŏče se gder zadenejov pesek, ali pečino i se ládja ne razbije od brežni pečin, prŏti šterim jo je vihěr nesmilenŏ tiro. Dvě sidri smo meli. Edna je dolivřžena, ali ně se je zgrábila. Sřcé nam je (záčalo že pomali bidti, nikša nepoznána mřzlŏča nam je bŏžala vdiljek po těli, tak da bi si smřt odihávala blízí nás. — Gospodne [smilůj se nam! — zakřičao je ništěrní mornár že ně z človŏčim glásom. Med tem se čůje pa ropŏt drůgoga sidra. Visiko skŏči voda, kama je žmeten lanc z sidrov spadno. Za edno megnjenje je tihi pŏsto te besněči pekeo okoli nás i v tom megnenji smo čůli, kak škřiplejo verigá lanca, šteri se je vŏvtěgno, ár se je na njegovom konci bodŏča sidra zgrábila — za koj, ne vem. Mogŏče jo je Boží prst prejo, da nás reši gotove smřti.

Zgrábila se je, živěmo, živěmo! — čůlo se je z vsákí vúst. Smeháli i jŏkali smo se od veseljá, kak mála deca. Nekák je škřičao v kmici: Blájženi bojdi, Bŏg nebeski!

V temnoščo se je posvětŏ blisk i té blisk, tak da bi preseko tisto čarno nŏč, vzeo oblást vihěra, ár je postano mēr i tihoča po njem. Te mēr i sveklost je obhodila sřcé naše i povelnik je škřičao: — Lůdje, ne pozábimo, da je světa nŏč, Odkůpitel, Rešitel se je té děn narŏdo!

— Blagoslovlenŏ bojdi imé njegovo! — smo odgovorili nazáj.

Mornárje so med tem nazáj postavili sto, stŏce, prestřli znŏva i nazáj so postavili božično drěvo, vůžgali so na njem svěče i mi ves mokři, zřrgani smo tam stáli okŏli njega i ně je bilŏ več nevervanoga med nami, z sřcá i z detečŏv pobožnostjŏv smo popevali: — Angel světi z nebés dolí...

Istina je, deca moja, te stári pregovor: Što ne vě moliti, naj ide na morje.

Poslov.: JUVENTUS.

**V vsákšo evangeličansko hišo
„Důševni List!“**

Božična čüda.

Písala: KOVÁTS FRIDA.

Osébe: Kmetica, sôsedova deca: Viktor i Anna, sin kmetice: Franc.

Kmetica: (Pride pomali notri i se razgovárja) Kak mrzlo je vônê, puno snegá niti tédi nemem do svoje kuče, odrézana sem od vsega svetá — pa tak sem sáma. Strašno žalostno je, če je človek na svoje stáre dni tak ostáveni, brez človeka, šteroga lûbi i kí mené lûbi! Právijo, da je dnes svéti večér, právijo, da se je dnes narôdo Jezuš, i právijo, ka je dnes veselje na celom svéti. Samo pri meni nega veselja, nega božiča. V cerkev več ne hodim od tistoga časa mao, kak sem svojega siná zgúbila. Dúgo je tó že. Dvajseti lét. Mládí je bio i veselí dečko, pa je prišla bojna i mogo je iti, boriti se za domovino. Veséli je šô, mislili smo, ka hitro nazáj pride. Pa ga je več né bilô. Zaprva sem dobívala od njega písma, pa te so písma izostala, več je né bilô glása od njega. Nôč i dén sem čakala, ka se povrné, vsi so prišli nazáj, sôsédje i poznanci, samo njega je né bilô več i te sem pozábila na vse, na Bogá, na cerkev i na molítev. Tak ne pomága nikaj. Samo toga ednoga sem mela, pa toga mi je vzéo Bôg. Sába ostánem vse svoje dni i sába merjém. Žalostno je tó i brldko.

Što pa pride po tom snêgi k meni? Stojáje čüjem vônê!

(Viktor i Anna prideta notri.)

Viktor: Dober večér, sôseda, Francka. Hu kak je mrzlo vônê! Têr smo napravili od nás k vam. Tak lûšno je bilô snêg odmetávati. Pa tak ste sami dnes!

Kmetica: Vsikdár sem sáma, dête moje.

Anna: Pa dnes nesmíte sami biti, Francka; dnes je svéti večér, dnes morete k nam priti, mati so nam pravli, ka morete pridti; dnes nišče nesmi sam biti.

Kmetica: Hvála ti, Anica, vrla deklina si i tvoja mati je tak dobra. Povê, zakaj máte vi vsi tak dobro srcé, ka se spomenéte ešče na méne, stáro žensko?

Viktor: Zakaj? Ár je Gospôd Jezuš velo, ka moremo svojega bližnjega lûbiti kak samoga sebê. To nam mati vsáki dén ponovi vgojdnô i večér. I dnes, dnes pride božično čüdo k vsákomi človeki, šteri verje v Kristušovo rojstvo.

Kmetica: Božično čüdo? Dête moje, božično čüdo je samo za srečne lûdi. K meni ne more priti. Sába sem, pa stára i dúgo je že, ka sem vervala v božično čüdo. Te, gda je ešče moj Francek máli bio i se veselio na koledne svétke. Zdá ga več nega, mrô je, Bôg zná gde. V Rusiji je bio zgrábleni, pa od tistec več eden ne pride nazáj.

Anna: Prišo bi, Franciška, če bi vsáki den molili k Bogi, prišo bi, če bi vervali v njegovo dobrôto.

Trê deklin hištôria.

Písala Gyarmathy Žigmondova. — Poslovenčo Flisár Ján oš, vp. vučitel.

(Nadaljávanje.)

III. Čarna deklina.

7

Te vrlí, nateliko odlikováni mladénec je te vdovice sin: Železen Endre bio. Ocelnoga zrása, šürki pléč, odkritoga pogléda, krepek mladénec. Vu njegovom znášanji nega nika tákše neôpačnosti, štera prôsti roditelov dête zadržáva, gda obrvim pride vu gospodsko túváristvo; njegovoga karaktera môč ga mirovnoga, prôstoga i natúrnoga včinila. Nê je meo v pámeti vküppriglihávati to preminôče z vezdášnjim: te je túdi dobro bilô z-tov drúgov decôv bôsomi drkati, z-šterimi je rávno edne forme bio; zdá je túdi dobro z-zevčenimi lûdmí se túváristvati, z-šterimi je rávno edne forme. Mogôče bi si tó mislo, či bi nje-mi rávno v-pamet prišlo, kaj takšega si misliti.

Dosta vékšo skrb njemi dá tó, pôleg kakšega metoduša má deklina véti? Ta edna je lêpa — nepazлива i kaj nevê. Pri toj drúgoj je tó falinga, ka bi rada vse naednôk znála. Ali záto je zadovolen bio žnjima, ár sta od pojbarov vučénikov dônok bôgšivi bilê.

V-kollegiumi so ga profesorje z-tém odlikovali, kaj so njemi dobroplačívajôče, gospodske siní dali pod rôke i Železen je túdi na tó prišao gori ka túdi pázijo na tó, naj on te nájbole razvúzdane, okorne mágnátov siní dobí. Ali on je je záto v-réd pôbrao i k-koncovi so ga ešče radi meli, noči so se ga bojali.

Pri Zádyovi si je túdi gori obdržao, kaj se vučénke pôleg zravnanoga réda morejo držati i od toga nedopústi niti na edno vlás odstôpiti.

Vu ti prvi tjédni je Mina nê zadolêla hváliti, díčiti toga mladénca, ali po tom njemi je bár, brezi vse vidôčega zroka, neprijátelkinja grátala i da ona lûbi pravico, túdi jo vôpovê z-francúškov odkritostjov, ka je Železen bogme neosnovlen, zabiti, grobijanski

Kmetica: Děle moje, že dugo nemrem več moliti, nemrem, srcé mi je zamrznoło, brezi lúbězni je i brez vervanja.

Viktor: Siróta ste, Franciška, naša mati vsikdar tó práviyo: v šteroj hiši ne živé Jezuš, tam tūdi sreča nemre živeti. Anna, poslúšaj, kapa če bi mi prošili Jezúška na njegov rojstni dén, ka bi nazáj dao Franciški siná. Mogóče je nē mrtev, mogóče ešče živé. Vesélie bi biló njē i pá bi vervali v Bógi i vu njegovo dobróto.

Anna: (sklene roké) Pa moliva, Viktor! (Poklekne) „Drági naš Jezuš! Sréti večér je dnes i čúda bodo s tūhimi stopáji po světi. Dáj tūdi nam čúdo doživeti. Vrní slároj Franciški siná, ka nede več tak sáma, ostáviēna i brez vere, kak doséga mao. Poslúhni nás, drági naš Jezuš!“ (Deca vstánejo.)

Kmetica: Dobra deca sta. Hvála vama, samo pomágalo nede nikaj.

(Koruš: Tiha nóč, světa nóč... 1. veršuš.)

Viktor: Ste li čúli, kak lepó popévajo božíčno pesem. Ešče k vam so prišli, naj znáte, ka je světi večér. Kak dobro je, ka smo odmetali snég.

Moški: (vstópi, okóli 40 lét star) Dober večér. Slobodno se malo segrejem? Mrzlo je vónē i od daleč sem prišo.

Kmetica: Samo segréte se, popótnik. Na světi večér se nikomí nesmíjo vráta pokázati. Ešče malo župe bō za večérjo, če sem glih siróta.

Viktor: Odkec pa ste prišli, popótnik?

Moški: Od daleč, sinko moj, jáko od daleč.

Anna: Pa zakaj ste prišli rávno esi?

Moški: Zakaj me pitaš? Záto, ka bi rad ešče ednók vido rojstni kráj, rad bi ešče ednok vido svojo mater, pa rad bi eti óstao v domovini. Predúgo sem bio v tūhni, gde nega lúbězni i sreče.

Viktor: Pa sie eti domá v našoj vési?

Moški: Eti, sinko!

Kmetica: (začúdeno) Bóg moj, tak čúžno mi je. kak da bi nikda že čúla tákši glás. Kak da bi tó moj Franci gušo. Smileni Bóg, vě se mi pa ne mēša v glávi.

Moški: Matí, jaz sem! Znao sem, ka me več nete poznali. Likí čúo sem prve vaš guč i čúo sem decíno molitev. Srcé se mi je zgenólo. Veséli sem bio i žalosten z ednim. Matí, nē je dobro, če človek več ne verje v Bógi. Jaz sem ga vsáki dén proso, náj mi dopústi iti domó i dnes sem prišo nazáj v domovino, nazáj k materi.

Kmetica: Světi večér je i božíčao čúdo je eti. Bóg v nebésaj, odpústi mi mojo malovernost. I zdaj te nikdár več ne zatajim, moj Jezuš! Deca, hitro, ešče je čas. Vsi idemo v cerkev, tūdi ti, moj sín, po dvajseti létaj oprvim, naj hválo dam Bógi za njegovo dobróto.

(Vsi idejo.)

(Tiha nóč, světa nóč... 2. i 3. veršuš.)

Povej mi, kak ravnajo lúdjē s tebom i povem ti, ka si za človeka!

páver! Táčkēga učítela li samo v-barbárskom orsági dopústijo hoditi, k-ednoj gospodskoj hiži. Od etoga hípa mao je nē nateliko z-francúške pravice lúběznosti, nego pri vsákóm národí nájdēnov zavítostjōv, jálnostjōv i hūdoželnostjōv hítila, čemeriti toga mladénca. Zdá je že tak na vse pripravlena bíla: zvōn Irme mantránja je pá naišla edno njē prijétno razveseljávanje.

Zaprva z-ostrimi šalami; ali té, či so bár kakštē ostre bilé, so se odebile od onoga mramora, šteroga je Mina za grobijanskoga pávra titulálivala. Mogóče té barbár nerazmí francúškoga jezika fínoga ostrica, i tūdi, kakda bi ga razmo, da tak po smēha vrédnom guči té odičēni jezik? (Pa se je v-ednom leti dosta bole i več návčo francúški, kak učitelica, pri dobroj príliki, pět lét vogrski). Samo edno delo je bilo, štero je mladénec nē vzéo za špájs, či so ga vu vučni vōraj mōtili. Pri tom je vōzbrodila, kak bi ga nájbole mogla mōtiti.

Či so gostjē prišli k- hiži, včasi je notri drapnola, za roké je popádnola deklina:

— Hodte i kúšnite roké i včasi nē trbē nazá bēžati, ár tó ne spáдне prav takšim starěšim gospam i gospōdom i tūdi se nešika; neosnovlěno činěnje je vsigdár nepristojno! — i oster pogléd je vrgla na mladénca.

Či je mládí gōst prišao, te je tūdi notri vdrla i želēla, naj včasi idejo i razveseljávajo gōstá, k-hižnim gospodičinom se tak šika i mamó mlúvatí trbē, nakeliko je nervozna siróta Madáma . . .

Dekline so vōodbēžale.

— Gospodičina! naj ostánejo na edno rēč eti.

Učitelica je ostánola i smogorno je glédala vu mladénca oči.

— Či tó ščēte naj Vas neosramotim pred vučēníkmí, teda Vas prosim, nestópte tečas v-eto hižo, dokeč vučna vōra trpí . . .

— Vídí se, nakeliko ste monsieur neobhodni vu svetovni návadaj! Vzemte na znánje, ka ali matí, ali pa učitelica vsigdár, návadno šego tam má bidti, či tak, ka deklina možki vuči; záto, ka je nikák ne-

Svéta nôč.

Na bregáj se blišči srebrni sněg v krvno rděčo zahájajōčem sunci, sever piše od višine dol, teško oklajeni stojijo jaličje z běloj lepoti. Pomali vzeme sunce slobōd, vrže ešče svoj slēdnji žárek prěk nájviššega brěga, šteroga lūdjé za hūdi brěg imenūjejo, na málo zaostávleno vės vu vōskom dōli, tak da ōk-nice od máli hižic bleščijo, kak ogen. Med hižami stoji rávno tak zaostávlena mála cerkvica i vōter ne-sé zadūšeno zvonenjé gori na najvišše višine toga hūdoga bregá. Prvi mrák se krádne v gozdōvje, raz-prestré tam svojo čūdo — čūdo svēte nôči. Tiho šōsnjajo z sněgom okinčani jaličje svojo tájnost eden drūgomi i Jezušek vandra neslišno z gōlimi nogámi prěk mrzloga sněga v neskončnost. Mále lučke se vužigajo vu hižaj, pravlično zvonklanje napuni zrák.

Na višini stoji osámlena edna bajta, kak da je pozáblena — snežna žmēča potisne slamnatno streho do tla, okna so temna i mrtva. Vu máloj kúhinji stoji stára Barbara i gléda skōzi razdrěto okno vu tūhōčo — vu neskončnost. Njéni obráz je grbavi, njeno tělo je sklūčeno od vnōgi lēt, oči so njej prázne i mrtve — nega božičnoga veseljá v njih. Ona ne pozna blájženstvo svēte nôči, ne pozna lūbézen božega siná, ne pozna velikost té vōre. Trdo i žmetno njej bije srcé vu prsaj, v srci brez lūbézni, brez razumevanja za vse bitje. Njéne lampe, vōske i brezi krvi, se stisnejo vkūpe, odpréjo se samo za kreganje i preklinjanje — žmetna je njéna pōt i ona je sáma.

V sobici sedi trepetajōč od mraza edno sēro

dětece, vōsko i nevolno je málo tělo, v očáj stoji samo stráj i bolečina — neskončno iskanje za kēm? — za lūbézen.

Tō je stáre Barbare vnūkica.

I srce stáre Barbare bije vsigdár bole trdo, či ona poglédne tō málo děte, děte njéne hčéri. Hčéri, štera je prišla vu lēpi gvantaj, štera njej děte pūstila, da bi zakrila svojo sramoto i štera je nazáj silila v življenje, iz šteroga se nedá več nazáj priditi. Oči stáre Barbare vandrajo gori k nájviššemi brěgi i iščejo trepetajōč grob svojega siná, šteri je tam gori šō mládi, pun mōči, pun živlěnja i šteri več nē nazáj prišao. V raztrganom prepádi so brežne korine nje-govim raztrganim kotrigam puno milošče smrtni šlár tkále. I odspodi na brūtivi stojita dvá máliva križa, eden pōleg drūgoga, kak dobri pajdáške — tam le-žita dvojčeti stáre Barbare. Stára Barbara jōče i si briše z trdov rokōv sūhe mrtve oči, njéna dūša ne pozna smilūvanje, nē dobrōto, nē lūbézen. Povehnolo je tō nájbōgše njéne dūše, njéna vera i njéna lūbé-zen do svēta.

Skōzi dveri spádne svetlōba na mrzli kameni pod. Stára Barbara poglédne začūdeno, poslūša eden čas tūhoto — odzvūna vandra mēsec svojo srebrno pōt na veliko i svetlo se blešči edna zvězda na sho-dí, posvēt bože večne lūbézni! Stára Barbara stōpi v hižo i stoji pri dveraj, skrita od teme. Na stōli leži jaličovo veje, močna saga pride od njih i se změša z sagov trej máli svēč, štere tam stojijo i gorijo.

Na vōskoj klōpi sedi Éva Marija, stáre Barba-re vnūkica. Glávo má na roké položene i neslišni jok njē strōsi nevolno tělo.

obhoden v-etakši, nemre želeti, ka bi jas svojo dūž-nost zamūdo!

— Dobro je; bár tē pravil nevém, ali zátō, či tak, ka tákše pōleg vašega znánja uprav jestejo, teda je škoda bilō se ji nē držati: Eti lehko sedíjo, či tak, ka do mūčali . . .

— Grozno!

— Prosim ji gospodičina, ešče sem nē dokon-čao. — Tū lehko sedijo, ali tō nikak nebudem trpo, ka bi, da bi se njim tak vidilo, — notri vdrli i de-klina bi z-sebom c'lvlekli i one tūdi nedo bōgale i nedo šle. Zátō, či tak, ka pred njimi neščejo v-sra-moti ostáti; jih, naj nezovejo vō. Samo sem Vam tō šteo povedati. Potom si je vzéo klobūk i odhájao je.

Nē je preteklo čtíri dní, ka je pá gōst prišao k-hiži. Mina je pá notri drapnola k-deklinam. Pogléd je vrgla na mladénca i hitro je právila:

— Hitro, hitro, dosta gostōv je prišlo!

Mladénec je mirovno glédao na deklina i na-mali je erkao:

— Nebodo šle. Nadaljavajmo.

I nadaljavali so vogrske literature hištōrijo, tak, da bi nikoga nebi bilō vu hiži.

Z-tak stálnim držánjem i mirovnov víšostjov je teklo vse, tak, da si je Mina mogla misliti, ka se tū ne šálijo i či sebē osmejáti dati nešče, tak má erčti: te čednēši popūsti (?) Mogōče je kaj drūgo tūdi práv-la med odhájanjem; ali vō je šla, tō je gvūšno.

Na drūgi dēn je pa na njē vzéla Zadyjovo po obēdi se na izlet pelanje: naj vsi vkūp idejo: eden tákši izlēt njē dobro spádne. V-Parizi tūdi slabe go-spé v-sunca sījanji krepíjo svoje živce. Irma je med njō vdáрила, kapa, či tečas Železen gospodín prídejo?

— Ne príde, ali pa či bár príde, je pa tebi več Železen gospōda zámerje, kak pa sirōte oslable-ne mamé živci? Odhájaj, hūde misli, nepokorno stvorjěnje!

Margit mati je tá ponūdila blědo rokō Mini, govoreča:

„Jezuš, lübléni Gospôd Jezuš“ — šôšnja drhtëči glásek — té je pálik vse tiho, Stára Barbara se ne gene. Njéne oči, njéne trde mrtve oči so zaprête. Té pálik en glás — eden máli z bolečinov napunjen, globoki žalostni glásek se zdigne vu tühôčo — edna pesem: — Tiha nôč, světa nôč! . . .

Nevidna môč vtrgne stáro Barbaro naprej, pred gorêce svêče, pred vnúřicov na kolena, en krič, se zderé skôzi hiže — „Gospôd Jezuš“ — en krič, puno bolečine, puno želênja, puno sreče, močen krič, kak molitev. En krič, šteri prosi odpúšćanje edne nôvorrojene dûše.

Stára Barbara zdigne roké i potégne málo sêro vnúřico na svoje prsi i iz njéne mrtve oči káplejo vrôče, žmetne skuze.

Od cêrkvi popêvajo zvonôvje i vûnej šôšnjajo jaliče, trepečejo votrôvje, bleščijo zvêzde — světa nôč!

KOVATŠ FRIDA.

Slobôd od stároga leta.

Zdaj, gda dokončávamo eto stáro leto i začínjamo tô nôvo, jeli smo te nej pôtniki, ki prestápajo z edne ládje na drúgo; z one, na šteroj smo se vozili celo 1938. leto, na edno drúgo, štera nás pelati má na negvúšno môrje přišestnosti.

Postanmo tak vsi i se v slobôd od naše stáre ládje zglednimo ešće ednôk nazáj na vse doživláje 1938. leta.

Vnôgi od nás zadosta zrokov májo, z ednov dúšov, punov zahválności glédati nazáj na preminje-

no leto. Želênja so se njim spunila, nakanênja se posrečila, svoje cile so doségno. Blagosloveno je bilô njihovo delo, blájženi njih držinski žiték: vse leto se njim je prijaznivo smehlálo sunce sreče. Ja, jeli jeste sploh človek, steri v svojem ešće tak obteženom žítke ne bi preživo dnévov i vôr, štere je presvêto eden-eden svetli trák radosti?

Ali preživeli smo tûdi žmetne dnêve. Bremen skrbí nás je težilo, zdrávje nás je zapúšćalo, vkanili smo se v svoji vûpanjaj, postánoti smo mogli pri odrpêti grobaj svoji lübléni: vnôgo skrbí, žalosti i nevôl je obsenčilo pôť našega vandranja. I gda na vsa eta míslimo, te si odehnemo: samo ka je že mínilo eto leto!

Gda glédamo etak nazáj na dobra i hûda, gda bi radi stavili kôla časa i gda bi je radi zagnali v hiter tek — kak moremo te vsa eta rázložna i protivna občûtênja pred ednoga Bogá přinesti? Kak moremo vse: srečo i nesrečo, radost i žalost preminjenoga leta z Njegvi rôk vzéti? Kak moremo svetle visíne vesélja i kmične dôle trplênja v ogleдали njegve lübézni nájtí? Jeli je sploh mogôće nad vsêmi svojimi doživláji, nad vsêmi dogodki svojega žítka ednoga Gospôda viditi?

Pavel apoštol, ki se rêsan nemre brezskrbnoga žítka hváliti, ki se je vnôgokrát sréčo z oblástmi kmice, nam rêši uganko: „Známo pa, ka onim, ki Bogá lübijó, vsa na dobro slúžijo.“

Eta reč nam pomore edno ravnaje, eden cíl, ednoga Gospôda nájtí nad vsêmi, ka smo v stárom leti preživali: Gospôda našega zveličanja.

— Hvála, mademoisella! Vídím, ka ste ví jáko dobri k-meni, bogme bôgši, od lasne moje čeri.

Lasna deklina se ožaríla i smogoren pogléd je vrgla na „francoškinjo“. Medtém je kočtj naprê stano i odpelali so se i na vučno vôro ji je nê bilô domô.

Železen Endre je pa etak erkao Zádyji:

— Gospon poslanec, prosím jih, naj réd napravíjo pri hiži, ali pa ne bodem včio duže!

Po tom je Zády tûdi nika pravo vučitelici:

— Mademoiselle! Njihov močen grád je pri etoj hiži moje žené nervôznost; ka namênite dopřinesti, tô vse pod tém náslovom dopřinášate; tô je meni že víše i nemam vôle duže trpeti . . .

— Namênijo me odpústiti?

— Prosím jih, naj se nerazburkajo. Njihov glás oznani, ka so pítali, tô ne míslíjo vôdopřinesti, ali pravico so bole přiblížali, kak bi míslili . . . I nadaljávo je dosta sigornê, kak bi z-dotêšnjega njegovoga znášanja čakati míslila. Mina gospodičina je přerazmila, ka se té gospôd nešáli i kaj onoga mládoga

gospôda za velko poštúje: nega v-tom dvojnosti, šteroga bi si žnjídva zébrao, či bi delo do toga přišlo? Dobro je, naj nepřide delo na zebéranje; ona ešće ne míslí od ete hiže odídti. I on večér je z-túžnim obrázom stôpila vu gospé hižo i po zgovárjanji je tak napelala tûvářišívanje, ka njéno nôro srdcé ráj přenosí vse žaljenje i ošpotanje, kak pa, kaj bi se odlôčila od one dobre dûše, za štere mírovnost se níšće nebi brigao, či ona, bár tühínska, tû ne bode.

8.

Po etom se je brezi môténja včénjé nadaljávaalo i Zády je pri vsákoj přilíki vôpokázao, nakeliko přestíma Železen Andriva. Ali Nádašdy grofi se je nikak nê dopádnola toga mladénca zavêdnost. Pa je on spoj ponízen i skromnoga znášanja bio; z-velkim svojim znánjem se je nê zvišávao, ali či je med tûvářišívanjem kaj razpříviti, rêšiti, řzložiti trbelo: tô je tô, znanost potrebuvalo, tam je vsígdár on hodo naprê.

I račun ednoga leta napraviti se te pravi, odgovor iskati na ono pitanje: ka je prišlo vō z vsej naši žalosti i radosti na naše zveličanje gledôč?

Či mo pa mí etak z vísine vekivečnosti glédali na svoj žitek, te mo z ednov drugov merov merili, te mo se nad vnôgim veselím žalostili i nad vnôgim žalostnim veselíli. Srčali mo se te s svojim Bôgom, tūdi če se njegva lūbézen v žalno oblêko trplénja oblečé. Bôg nam nede več eden skriti Bôg, nego gospôd našega zveličanja, ki nás pela prêk žalosti i radosti — vsikdár pa prôti ednomi cíli: proti našemi zveličanji. „Ár známo, ka oním, ki Bogá lúbijo, vsa na dobro slúžijo!“ — D.

Tôžimo se, ka se nam ne spunijo želénja! Kelko bi se pa meli te tôžiti, če bi se nam vsa naša želénja spunila!

*

Vsi bolvani ščejo od nás áldove, samo Bôg se álduje sam po Kristuši.

*

Nej je vrêmen preminôče, nego mi smo preminôči.

*

Slaba vera nemre v drugom močne vere zbūditi.

*

Što zná odhênjati iskati Bogá, ga je nikdár nej prav iskao.

*

Što ne razmi špása, s tem tūdi resno ne gući.

*

Friške rane hitro zacejlijo; zato hitro popravi svoje krivice.

Na Zadyji gospôdi se je vu slêdnji hípaj vidilo, ka ga nikša skrovnost trápi i tō je za familie skrbnost valón bilō. To slêdnje poslanstva odeberanje i na tō nasleduvajôča vérstvena kríza, so njegov materiálen položáj jáko podglôbale, prvéši dúg je na veliko šumo narásao. Pôleg toga je čúto, ka njemi zdrávje pomenkáva, nad všém se razdrasti, vse ga bolí; ali nika ga je nê bolelo bole, kak ono ponížajôče znášanje, guč, šterim se je Nádašdy grof Železen Andriava dotíkao. Tō nemo duže trpo, nebom trpo, si je zgovárjao večkrát vu sebi; ali da je vido, ka je té mladénec z-drúge kojne formálivani, kak pa, ka bi na pamet vzéo namenjeno, špotárno mržnjo, se je pomíro i ešče ednôk šálno smehao z-toga dela.

(Dale príde.)

K Jézuši!

K zdávna preminjeni vrêmenaj na pášnikaj zemle presvéte so začúli prôsti pastérje obečanja rêč po angelaj:

Ne bojte se sinôvje grêha radosti glás vam prinášamo, Jézuša rojstvo vam predgamo, ki bode zveličitel svêta.

Odído nebeski poslanci, pastérje na pôt se vzemejo, svoje črêde tam povržejo, náj bodo Kristuša svedoki.

Vsi sinôvje toga časa zatájte želénja têla, ne bójte več robi grêha, bojte svedoki Kristuša!

D.

Rázločni máli glási.

Radosti glás. „Ár je tak lūbo Bôg ete svêt, da je Siná svojega jedínorodjenoga dao, da vsáki, ki v njem verje, se ne skvari, nego má žitek vekivečni.“

Vsem čtenjárom Dúševnoga lista — oním v domovini i oním v tūhini — blájžene božíčne svêtké, za nôvo leto pa „telko sreče i blájženstva, kelko samo prenesti morete, i telko trplénja, kelko vam ga je potřêbno za vaše zveličanje“, želi **Reditelstvo.**

Nôvo reditelstvo. Jesenska dūhovniška konferenca je na mesto g. dūhovnika Luthár Ádáma, ki je po 16 létnej čésti i slúžbi odstôpo kak reditel Dúševnoga lista, začasno zavŭpala reditelstvo lista pôleg odgovornoga reditela Flisár Jánoša, na Hári Lipóta, domanjševskoga dūhovnika i Darvaš Aladára, soboškoga kaplána. Stálnoga reditela bō samo šinjôrski gjülêš izvoló.

Turôbni glás iz Gor. Slavečke fare. Dne 6. dec. se je odselila v večnost vd. Bagár Ana, roj. Smodiš, rojena v Stánjenci, bivajôča v Serdici, v 83 leti svoje starosti. V njê je naš cerkveni inšpektor Fartek Franc svojo punico zgūbo. Pokojna je skrbna vertinja i bogábojêča i dobro srce imajôča ženska bíla, štera je vsigdár rada obdarŭvala siromáke. Z velikim táljemánjem smo jo sprevodili 8. dec. na cin-tor. Kovátš Károl, dománji i Godina Štefan, petrôvski dūhovnik sta trôštala te žalŭvajôče, šterim želêmo, náj se počínêjo v božém svêtom zravnanji!

Na državnoj národnoj šoli v Gornji Lendavi se je zgôdilo: Učitel'ska konferenca je 16. novembra skončala, náj se všém evangeličanskím šolárom (45 ji jeste na šoli) vzemejo verénávučne kníge štere so v našem prekmurskom jezíki i z vogr'skím črkami napísane. Šolári so mogli svoje torbe na klop

položiti, štere so učitelje té preiskali i so njim vzéli vse verenávučne knige. Vzéli so njim tudi „Krátki návuk“ za konfirmanduše, šteri je bár v prekmurskom jezíki napísani ali že s slovenskimi črkami. Učitelstvo je svoje djánje s tem zagovárjalo, ka je včenjé verenávuka v prekmurskom jezíki na kvár včenjé v slovenskom jezíki. S tem svojim zagôvorom je učitelstvo gor. lendavske šôle v blato poklačilo po Nj. Vel. králi sankcionirano ustávo naše cerkve, po šteroj se včenjé verenávuka v jezíki boží slúžb má go-díti, pri nás tak v domáčem prekmurskom jezíki. Potrébni stopáji so že naprávleni.

Samovolní dári. Preplačilo na Dúševní list: Ropoša Franc z Gor. Slaveče 5 din. i Pápič Ferenc z Morávec 5 din. — Na Dijaški Dom: Podlěsek Francova z Lemerja: 25 gláv zelja. — Bôg pláti!

Ka čtéjo Amerikanci? V Ameriki je eden znanstveni inštitut vópokázo, štere so one knige, štere so se v zádni 60 letaj nájbole kúpúvale i čtele. Pri tom se je skázalo, ka so knige, štere v nájveč izvodaj krôžijo, za šterimi so Amerikanci nájbole želno ségali, navéke knige verskoga zdržétka bile. Na prvom mesti stoji kniga: „Za njegovimi stopáji“, edna verska kniga, štera se je od 1899 leta mao v 8 milijôn izvodaj ôdala. Na 11. mesti stoji kniga: Ben-Hur, zgodovinski roman z Jezušovi vrémenov. Med prvimi je tudi kniga: „Zgodovina biblije“. Svétoga písma so bár nê vzéli med one knige, preséga pa vse drúge! V slédnji 50 letaj so naimre v združeni držávaj ôdali 14 i pôl milijônov celi biblij i 22 milijônov Nôvi zákonov. Kak živo je v Ameriki versko pitanje, vidimo tudi s toga, ka vsi velki dnévni časopísi na želénje církvéní oblásti obravnávalo tudi verska pitanja.

Na Japonskom 275 nástav stoji v slúžbi kršćanske lúbězni.

V Rusiji so prinesli eden zákon, poleg šteroga je deci do 18 leta prepovedano obiskávanje boží slúžb i vsáke verske prireditve. Starši, šteri bi svojo deco pelali k tákšoj verskoj prireditvi, se strogo pokáštigajo. Ruski brezbožniki s tem ščéjo zatréti vero, ka mladino v popolnoj brezvernosti dájo zgájati. V Rusiji so vse cerkve i drúge bogoslúžne zidíne državno imánje, za štero verníki árendo morejo plačúvati.

Z zemléžbrezbožnikov. Kak „Nôvi nedelski list“ v Budapešti piše, se je v Moskví nê dávno držála edna velka verska manifestácija, štere so oblásti nê mogle zabrániti. Ob prilíki smrti rumunske kralice, je naimre rumunski konzul v Moskví dôbo od

ruskoga zvôněšnjega ministrstva dovolénje, ka bi se v nájvečšoj pravoslávnoj cerkvi Moskvé držála žalna boža slúžba za dúšno zveličanje pokojne kralice. Oblásti so eto božo slúžbo dovolile misléč, ka do jo samo maloštevilni v Moskví živóči Rumuni obiskali. I ka se je zgódilo? Verníki so popolnoma napunili velko církev. Etak se je edna zmožna boža slúžba svetíla, kákše je v Moskví od začétka komunistične revolucije nê bilô. — To je eden dokáz, ka se vera z níkšov silov ne dá strébiti s človečí src, ár Bôg trúpa na človečí srcáj, tudi če so cerkve zapréte i dúhovniki spomorjeni!

Evangelium v Itáliji

Napredáva: SILVÁNUS.

Osnovitel toga daleč poznánoga Ježuitskoga réda, šteri je pápeštva smrtno rano nájbole nazájzvráčo i proteštantizma razšúrjenje nájveče škôdo, je Loyola Ignác bio (rojen 1491). Sin edne špánske vitézke familije, je 1521 pri bránitvi Pampelone teško oranjeni bio i vu dúgom betegúvanji je svéte legende čtéo i pobúdo se na poželénje, kak sv. Franciskus po zemeiski nevôlaj i trplénji nebésam na díko postanoti. On šče dúševní vitéz sv. device postánoti. Erče: „Tô je napravo sv. Franciskus i tô naprávim jas tudi; tô je napravo sv. Dominik i tô naprávim jas tudi“. — Dokeč Luthera dúševna borba od globokoga občúténja gréhšne bivosti izhája, tečas Ignác je napunjeni od márne gizdosti hérašnjěši postánoti kak ti svétci. Gda je goriozdravo, je raztálo svoje imánje med siromáke i vu cote obléčení se je vádo zdržávanja. Vu 33 let starosti se je záčao včítí z decov latínski jezik, i sledi i bár preveč slabo, dônok z velkov vrélostjov fílozofijo i theologijo. V Parízi se je k njými pridružilo šest iste ideje lúdi, med njými ti španci Jakob Lainez i Franc Xaver, ki so se žnjím z priségov vu eden závezek združili, nê samo za vernost i na zdržánje trôje barátske obiúbe, nego na nepogojno pokornost i razpolágo rimskomi pápi i kak Kompanija, ali Drúštvo Jezuža tô číniti i tá idti, kama se pápi tô vidi. Potem, gda so se tej prijátelje v Itáliji pá najšli, v Vicenzi i Venecíji lúdství predgáli, be-težne obravnávali i deco včítí, so v Rim odišli, gde njím je pápa 1540. njíhov závezek potrdó.

(Nadaljávanje pride.)